

STELLA RUHE

VISSERS TRUIEN 2

uit 52 Nederlandse vissersplaatsen
met 65 breipatronen van nieuw gevonden truien

STELLA RUHE

VISSERS TRUIEN 2

65 historische truien met breischema's
uit 55 Nederlandse vissersplaatsen

INHOUD

VOORAF

1. HISTORISCH OVERZICHT

Rectificaties	7
Visserstruien	8
Breien	9
Trui	10
Hand- en machinaal gebreide truien	11
Werkgoed	12
Praktische truien	12
Zeevisserij	14
Haringvisserij	14
Shetlandeilanden	16
Dialecten	17
Godsdienst	17
Schotland, Engeland, Ierland	20
Herring girls	21
Schotse en Engelse truien	21
Andere landen die op haring visten	22
Duitsland	25
België en Frankrijk	26
Verse visserij	26
Rivier- of binnenvisserij	27
Rampen: de vis wordt duur betaald	28

2. DE TEELT ROND 1900 30

Rederijen	32
Schepen	32
Aanmonsteren	34
Bemannings	34
Gage	37
Stoppenkist en kleding	37
Aan boord	38
Proviand	42
Navigeren	42
Windstilte	43
Sein- en vissysteem	43
Vissersvrouwen	44

4 3. BREIEN

Sajet	46
Garensoorten	47
Gereedschap	48
Techniek	48
Maten	49
Gebruikte steken	49
Stekenproef en stekenaantal	49
Motieven en patronen	50
Basismaten	52
Teltekening/breischema en schetstekening	53
Werkwijze voor alle visserstruien	54
Algemene werkbeschrijving voor alle visserstruien,	
Rondbreien	54
Plat breien	55
Algemeen	55
Andere modellen	55

4. NOORDZEEKUST 56

Den Helder en Huisduinen, Noord-Holland	58
Petten, Noord-Holland	65
Egmond aan Zee, Noord-Holland	67
IJmuiden en Velsen, Noord-Holland	69
Zandvoort, Noord-Holland	71
Katwijk aan Zee, Zuid-Holland	73
Scheveningen, Zuid-Holland	78
Pernis, Zuid-Holland	81
Vlaardingen, Zuid-Holland	84
Zwartewaal, Voorne-Putten, Zuid-Holland	91
Middelharnis, Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland	95
Stellendam, Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland	97
Goedereede-Havenhoofd, Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland	99
Ouddorp, Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland	102
Colijnsplaat, Noord-Beveland, Zeeland	105
Breskens, Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland	106

5. GROTE RIVIEREN

110

Charlois, Zuid-Holland

112

Woudrichem, Noord-Brabant

114

Willemstad, Noord-Brabant

118

6. WADDENKUST

120

Oosterend, Texel, Noord-Holland

122

Wierum, Friesland

127

7. ZUIDERZEEKUST

130

Wervershoof en Medemblik, Noord-Holland

132

Enkhuizen, Noord-Holland

135

Hoorn, Noord-Holland

138

Volendam, Noord-Holland

140

Marken, Noord-Holland

143

Huizen, Noord-Holland

145

Bunschoten-Spakenburg, Utrecht

148

Harderwijk, Gelderland

152

Elburg, Gelderland

155

Genemuiden, Overijssel

158

Urk, Flevoland

160

Lemmer, Friesland

164

Hindeloopen, Friesland

168

8. EIGENTIJDSE TOEPASSINGEN

170

MET DANK AAN

173

VERANTWOORDING

174

ONBEKEND ECHTPAAR UIT ARNEMUIDEN/VLISSINGEN,
CA. 1900. GEMEENTEARCHIEF VLISSINGEN

VOORAF

In september 2013 verscheen mijn boek *Visserstruien*, over truien die vissers als bovengoed droegen tussen circa 1880 en 1950. Ik schreef dit boek na de ontdekking dat men in heel veel vissersplaatsen niets meer wist over het bestaan van visserstruien en men stellig ontkende dat die daar gedragen waren. Door de gedachte dat de kennis van dit bijzondere erfgoed weldra verloren zou gaan, kon ik heenstappen over mijn aanvankelijke aarzeling om over dit onderwerp te schrijven. *Visserstruien* heeft zowel hier in Nederland als in het buitenland veel losgemaakt. Velen doken naar aanleiding van de lezingen en de reizende tentoonstelling van de opnieuw gebreide truien in archieven en fotoalbums om te ontdekken dat ze wel degelijk foto's hadden waarop opa of overgrootvader, die visser was, een trui droeg. Voor ons is het normaal om een man in een trui te zien, dat daar niets opvallends aan is, maar in die tijd waren vissers de enigen die een trui als bovengoed aanhadden. De rest droeg kostuums of kielen. Van alle kanten kreeg ik oude foto's van vissers in truien toegestuurd, onder meer van het Stadsarchief Vlaardingen. Hieronder bekende foto's, beschreven in het boek *Nederlandse visserstruien* van Henriëtte van der Klift uit 1983. Deze zijn hier opgenomen om het beeld van de in Nederland gedragen visserstruien zo compleet mogelijk te maken. Ook ontving ik hele verrassende foto's uit het archief van de KNRM (Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij) in Den Helder, die het gerucht bevestigden dat er in Den Helder truien met blokjespatronen zijn gedragen. Tot mijn grote verrassing komen hierop ook naturelkleurige truien voor en zelfs een dwarsgebreide trui. Ik kreeg bijzondere foto's uit nieuwe vissersplaatsen, die ook dachten geen truien te hebben gehad, zoals Huisduinen, Petten, Colijnsplaat, Breskens, Oosterend, Wervershoof/Medemblik, Hoorn, Huizen, Genemuiden, Lemmer en rivierplaatsen als Rotterdam Charlois en de in Brabant gelegen plaatsen Willemstad en Woudrichem! Uit plaatsen waarvan al truien bekend zijn, zijn nieuwe foto's en meer truien tevoorschijn gekomen, die bevestigden dat er in veel vissersplaatsen verschillende truien naast elkaar werden gedragen: vrouwen breiden wat ze mooi vonden, maar lieten zich ook door elkaar inspireren. De truien uit het eerste boek, die later alsnog gebreid zijn en uit plaatsen waar geen nieuwe truien gevonden zijn, staan op de schutbladen achter in het boek. Raadpleeg voor de tetekeningen *Visserstruien*.

Niet alleen vissers die in die periode op haring, plat- en rondvis visten droegen truien, maar ook de vissers die op de grote rivieren onder meer zalm, steur en paling vingen. Vooral in het rivierengebied moeten nog veel truien te vinden zijn. Dat is een volgende missie.

De geweldige verhalen, de nieuwe feiten, de foto's die tijdens en na de lezingen naar boven kwamen, de vondsten op foto's van truien uit het eerste boek die daarin niet meer geplaatst konden worden, de aanvullende informatie die ik las in diverse boeken en op talloze websites én een aantal bezoeken aan de Engelse Oostkust en de Shetlandeilanden, vergrootten het inzicht in de geschiedenis – die daar verrassend anders was – en in het gebruik van de truien. Aanleiding om verder te gaan met het onderzoek en deze tweede uitgave te realiseren met vijftien nieuwe gevonden truien, waar uiteraard weer teltekeningen/breischema's van zijn gemaakt en die opnieuw gebreid zijn in het oorspronkelijke T-model. Om de truien als erfgoed veilig te stellen is dezelfde formule gehanteerd als in het eerste boek: gebreid in nu verkrijgbare wolsoorten van dun tot dik in het kleurenpalet dat kenmerkend was voor de visserstruien: van naturel via Nassaus beige, grijs en talloze tinten blauw tot zwart. De truien zijn ook hier niet stap-voor-stap beschreven. Dat zou onvoldoende en vooral te beperkend zijn, omdat de basis van alle truien dezelfde is. Wat per trui aangegeven is, is hoe de breister te werk is gegaan. Dit dient slechts als leidraad. Lees, voordat je een trui gaat breien, het hoofdstuk *Breien* en de uitgebreide, algemene breibescrijving van een visserstrui op blz. 54 en 55. Deze geldt voor alle truien, alle maten en alle wolsoorten. De bovenwijdte bepaalt altijd de maat van een visserstrui, de stekenproef bepaalt het aantal steken en toeren waarbinnen de motieven worden herhaald. Daardoor is het mogelijk met iedere wolsoort de truien te breien voor mannen, vrouwen en kinderen. En als je geen geoefende breister bent, begin dan sowieso met een simpele trui voordat je een ingewikkelde op de pennen zet. Oefening baart kunst!

Ook de truien in dit boek zijn weer door superbreisters uit het hele land gemaakt met de opdracht de patronen te volgen, maar die naar eigen inzicht aan te passen op basis van het materiaal, zoals ook de vissersvrouwen toen deden. Die truien vormen inmiddels onderdeel van de grote

visserstruiententoonstelling die vanaf 2015 door het land reist, met alle truien uit de twee boeken. Het beeld van de in Nederland gedragen truien wordt zo steeds completer. Nederland had rond 1900 circa 240 vissersplaatsen. In andere landen rond de Noordzee is soms ook nog weinig bekend over de daar gedragen truien. Een klein tipje van de sluier daarvan is nu opgelicht, dus er blijft nog veel werk aan de winkel.

Een van de uitgangspunten voor het sociaalhistorische deel van het boek vormt de teelt: de reizen die een visser per (haring)seizoen maakte naar de visgronden, wat hij daarvoor nodig en bij zich had, wat hij at en wat hij aan boord deed als het bijvoorbeeld windstil was.

Een ander uitgangspunt is de connectie met de Engelse en Schotse vissers: hoe zij naar de 'Dutch' keken als die in Engeland en Schotland aan wal gingen en hoe men daar niet goed begreep waarom de Nederlanders zo succesvol waren in de haringvangst.

Om dit bijzondere erfgoed behalve levend ook 'fashionable' te maken, zijn in de visserstruien gebruikte motieven en patronen – naast het T-model – ter inspiratie verwerkt in enkele hedendaagse ontwerpen met andere mouwinzetten zoals raglan, andere boorden en kragen. Overigens zonder uitgebreide beschrijving, omdat daarvoor ruimte ontbreekt.

Brei en combineer de motieven en patronen naar hartenlust op jouw manier, zoals ook de vrouwen toen deden. Dit als ode aan de talloze anonieme vrouwen en meisjes, die met hun vakmanschap en creativiteit in simpel recht en averecht, met hier en daar een kabel, het mooiste breiwerk hebben gemaakt dat je je kunt voorstellen.

Stella Ruhe

Amsterdam 2015

GROEP VLAARDINGSE VISSERS. VAN LINKS NAAR RECHTS ARIE KEMP, MAARTEN BOT, JOHANNES VAN DER LUGT, VAN EMBDEN (?) EN KLAAS VAN DORP, CA. 1905. COLLECTIE STADSARCHIEF VLAARDINGEN

1 HISTORISCH OVERZICHT

concentratie van de zeevisaanvoer en -handel aan de monding van het Noordzeekanaal ging ten koste van andere vissersplaatsen, ook al verlegden de vissers van bijvoorbeeld Maassluis en Vlaardingen hun aanvoer deels naar IJmuiden en kreeg Scheveningen in 1904 een eigen, moderne vissershaven.

Moeilijke tijden

Middelharnis, Zwartewaal en Pernis hadden met hun beugsloepen voor het grootste deel afgedaan, onder meer door verzanding van de havens. Sommige reders verlegden hun schepen naar de haven van IJmuiden. Ook de Zuiderzee- en de Waddenvisserij kregen het zwaar te verduren. Op de Zuidwal verdween de visserij uit Elburg en Harderwijk. Meer noordelijk gelegen havens als Enkhuizen, Stavoren, Lemmer en Hindeloopen wisten zich te handhaven, maar kampten met overbevissing van hun traditionele visgronden.

De aanleg van de Oranjesluizen in Amsterdam, waardoor het IJ geen open verbinding meer had met de Zuiderzee, vormde een behoorlijk probleem voor de afzet van de Zuiderzeevisserij. Enkele vloten werden verplaatst naar de nieuwe haven IJmuiden.

26 WATERSNOODRAMP 1916, VERWOESTINGEN OP MARKEN. COLLECTIE STICHTING ZUIDERZEE-AMBACHTEN ENKHUIZEN

den. Die gebruikten de haringvangst op de Noordzee om op de Zuiderzee een vorm van seizoensvisserij uit te oefenen. Terwijl de Noordzeevisserij omstreeks de eeuwwisseling hoogtijdagen beleefde, zag de toekomst van de Zuiderzeevissers er somber uit. Uit de aanhoudende overstromingen van de in de Zuiderzee gelegen eilanden Wieringen, Marken, Urk en Schokland en de verwoestende watersnoodramp van februari 1916 (afb. 24, 25), vloeiende de aanleg van de Zuiderzeewerken met de totale afsluiting van de Zuiderzee door de Afsluitdijk in 1932 voort. Daardoor ontstond een zoetwatermeer, het IJsselmeer.

MARKEN
De Grootte Watersnood
van 1916

In het omgeslagen huis woonden meerdere gezinnen, de bewoners konden slechts gered worden door ze aan touwen gebonden uit de huisdeuren door het water te trekken naar het zolderraampje van het huisje links. Op deze wijze moest ook een kindje van 4 weken gered worden. Op het zolderij van bedoeld huis waren 37 mensen gevlucht.

begon met het bakken en eten van pannenkoeken. Pannenkoeken bakken hoorde tot een van de taken van een oudste (zie blz. 34). Wanneer het schip in de wateren rond het stadje Lerwick op het eiland Mainland viste, voer het naar de baai waaraan die vissersplaats lag. De schepen lagen afgemeerd aan de kade of voor anker in de baai en de vissers gingen aan wal. Op zaterdagmiddag deden ze er nog wat inkopen, waar ze in hun verschillende drachten met bijvoorbeeld pofbroeken (Urk, Marken) en bijna altijd op klompen veel bekijks trokken (afb. 27). In Lerwick werd voor de Nederlandse vissers op zondag een kerkdienst gehouden in de Nederlandse kerk. Vrijwel gelijktijdig meerde ook De Hoop in Lerwick af en de aanwezige predikant van dit schip leidde zo'n kerkdienst. Dit hospitaalkerkschip voer altijd in de buurt van de vissersvloten, net als een aantal marineschepen ter bescherming van de vloten. De Schotten en Engelsen waren onder de indruk van de psalmen in de Nederlandse diensten die werden gezongen op de

bewegingen/maat van de zee (zie kader blz. 18). Dat heette in Katwijk 'Op het zeetje zingen'. Vissers konden in het weekeinde ook nog de scheepsarts van De Hoop raadplegen. Klokslag 00.00 uur op zondagavond ging men weer verder met het werk op de schepen. In Lerwick bevindt zich de Nederlandse begraafplaats waar veel Nederlandse vissers een laatste rustplaats vonden.

Schotland, Engeland, Ierland

Door de succesvolle dominantie in de haringvangst van de Nederlandse vissers op de Noordzee, besloten de Schotten en Engelsen rond 1770 ook haringbuizen te bouwen waarop de haring aan boord werd geakaat. Maar ze bleken – tot hun grote ergernis – niet te kunnen tippen aan de Nederlanders. Ze besloten af te stappen van de buizen, die alleen in grote havens konden aanmeren. In plaats daarvan bouwden ze een grotere vloot van kleine bootjes op, waarmee ze de haring ook in de kleinere plaatsen met hun ondiepe

2 DE TEELT

ROND 1900

Rederijen

Behalve in het Zuiderzeegebied, waar de vissersboten doorgaans eigendom waren van families, waren reders eigenaar van de schepen. De vissers waren hun werknemers, die voor eigen risico het werk aan boord deden en als beloning een per rang vastgelegd percentage van de opbrengst van de vangst, de besomming, kregen (zie blz. 36). De reders waren relatief rijk en niet zelden alleenheersers in de vissersgemeenschappen. Ze waren ook vaak eigenaar van de huisjes waarin de vissers met hun gezinnen woonden en ontvingen daarvoor huur van diezelfde werknemers. Van goede sociale omstandigheden was geen sprake. Wanneer vissers uit pure armoede aanmonsterden op een van de grote vloten in Vlaardingen en Maassluis, werden ze doorgaans ook meteen met hun hele hebben en houwen uit hun huizen gezet (Middelharnis). Dat de eerste vestiging van het Leger des Heils in Yerseke werd opgezet, geeft aan hoe slecht veel vissers en hun gezinnen het hadden. Het toneelstuk *Op hoop van zegen* (1900) van Herman Heijermans heeft betrekking op de uitzichtloze omstandigheden van de vissers en hun families en hoe de reders daarmee omgingen.

Een reis duurde gemiddeld 25 dagen; het inkomen was afhankelijk van de besomming en de werkzaamheden aan boord waren buitengewoon zwaar. Een werkdag duurde meestal 13-14 uur of meer. Voordat men bij thuiskomst naar huis kon, moest de vis worden gelost en de netten opgeborgen, extra werk dat niet werd betaald. De visser was immers deelgenoot in de vangst. Na maar twee, drie dagen

51 BEMANNINGSLEDEN AAN BOORD VAN DE VL 147 FLEVO IV, DIE DE LOGGER REISKLAAR MAKEN. OOSTHAVENKADE, CA. 1930. COLLECTIE STADSARCHIEF VLAARDINGEN

rust, maakte men zich op voor een nieuwe reis (afb. 51). Vissers waren ijzersterk door dat harde bestaan, een dieet van voornamelijk vis en zware lichamelijk arbeid. Velen werden hoogbejaard als ze niet op zee waren gebleven. Zij zaten dagelijks op de zogenoemde 'leugenbank' aan de haven om elkaar hun sterke verhalen te vertellen, visserlatijn. In de jaren tien en dertig van de twintigste eeuw staakten de vissers om betere omstandigheden en lonen af te dwingen (afb. 52), maar dit lukte slechts mondjesmaat.

52 VISSERIJSTAKING JAREN DERTIG. COLLECTIE KATWIJKS MUSEUM

Schepen

Er werd met talloos verschillende schepen gevist, afhankelijk van waarop en waar gevist werd. Op de Noordzee voer men rond 1900 voornamelijk met bomschuiten, sloepen en loggers en in Zeeland met hoogaarsen. Op de Waddenzee gebruikte men blazers, vletten en aken, op de Zuiderzee waren de botter en de jol de belangrijkste schepen en op de grote rivieren werd onder meer met de zalmschouw en de waalschokker gevist. De voor de haringvangst en verse visserij belangrijkste schepen worden hieronder beschreven.

Bomschuit (afb. 53, 54, 55)

Een bomschuit met een platte bodem zonder kiel werd ook wel een 'bom', maar meestal een schuit genoemd. Bom stond voor bodem. Het schip werd onder meer gebruikt door de kustvissers van de Zijde (de Noord- en Zuid-Hollandse kust). Kustdorpen als Scheveningen, Katwijk aan Zee, Noordwijk aan Zee, Zandvoort, Egmond aan Zee en Petten hadden geen haven. Hun schepen moesten dan ook vanaf het strand afvaren en daar

3 BREIEN

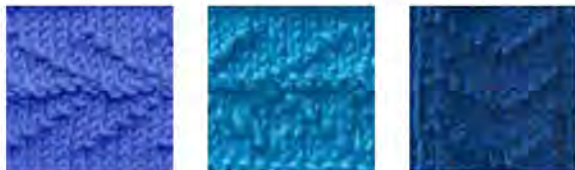
Ruiten (visserij, religie)

Ruiten zijn er in vele variaties; het godsoog en de netten worden ook in een ruitvorm gesymboliseerd.

Visgraat (vis)

Het visgraatmotief wordt zowel horizontaal als verticaal gebruikt.

Visnetten (visserij)

Alle varianten van doorlopende, geschakelde ruiten zijn geïnspireerd op de netten van vissers.

Vlaggetjes (visserij)

Vlaggen waren uiterst belangrijk om op zee te kunnen communiceren. De manier waarop men vlaggen hees en de hoeveelheid vlaggen hadden een duidelijke betekenis. Zo kon men laten zien of er een grote vangst was of juist een kleine, of men in moeilijkheden was, enzovoort. Dat ligt ten grondslag aan vlaggetjesdag, waarbij de vissersschepen versierd met vlaggen in de haven te pronk liggen.

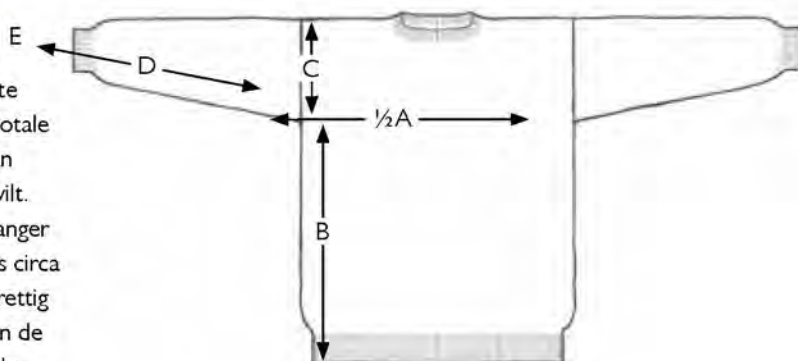
Want (boot)

Want is een term voor vast en los touwwerk op een schip. Je vindt dit terug in combinaties van kabels en verticale motieven in het bovenste deel van de trui.

BASISMATEN

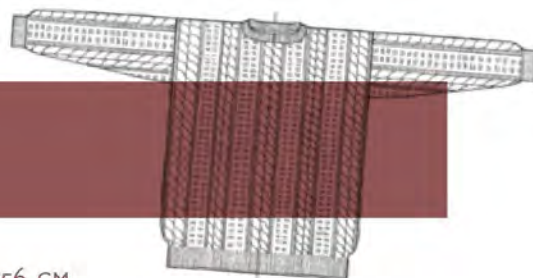
Reken bij de basismaten van de truien een overwijdte van 4-6 cm (per pand 2-3 cm bij plat breien) op de totale borstomvang (A). Pas de maten zelf aan op basis van de borstomvang als je minder of meer overwijdte wilt. Bepaal zelf de lengte van het lijf tot de armsgaten: langer of korter dan hier aangegeven. De armsgathoogte is circa een derde van de totale hoogte, of zo hoog als je prettig vindt op basis van de omvang van het dikste deel van de bovenarm. Verdeel hals en schouders op basis van de halve borstomvang + overwijdte. Neem de halsbreedte iets ruimer dan de beide schouders. Meet de halsdiepte vanaf de schouder naar beneden tot het halskuiltje. Houd daarbij rekening met de op te breien halsboord.

Maten

	XS	S	M	L	XL	XXL
(A) Borstomvang:	94	98	104	108	112	117 cm
(B) Hoogte lijf tot onderarm:	42	43	44	45	46	46 cm
(C) Armsgathoogte:	21	21	22	23	24	24 cm
(D) Mouwlengte tot onderarm (incl. boord):						
Vrouwen:	45	46	47	48	49	50 cm
Mannen:	48	49	50	51	52	53 cm
(E) Totale polswijdte:	20	20	21	22	23	24 cm

TRUI PETTEN

BORSTOMVANG $84 \text{ cm} + 4 \text{ cm} = 88 \text{ cm}$, TOTALE HOOGTE TRUI 55-56 CM

Brei eerst een stekenproef, eventueel op verschillende naalddiktes! Een visserstrui mag niet te los gebreid zijn. Volg de teltekening voor het motief en pas dat aan in de breedte en/of hoogte aan jouw maat, het gekozen materiaal en je stekenproef. Volg de algemene werkbeschrijving van een visserstrui op blz. 54-55 en pas die aan naar bevinding. De foto is heel vaag, dus heb ik er een interpretatie van gemaakt. Brei het motief van de teltekening voor, achter en in de mouwen op een rondbreipen. Het motief is wat verkleind/versmald voor een kindertrui: 2 kabels in plaats van 3. Gebruik voor een grote trui eventueel de tweede teltekening. De kabels lopen allemaal dezelfde kant op naar links (voor kruisen).

Maten

BREEDTE: $2 \times 44 = 88 \text{ cm}$

SCHOUDERS: 14 cm

HALS: 16 cm

HALSDIEPTE: 4-5 cm

ARMSGATHOOGTE: 16-17 cm

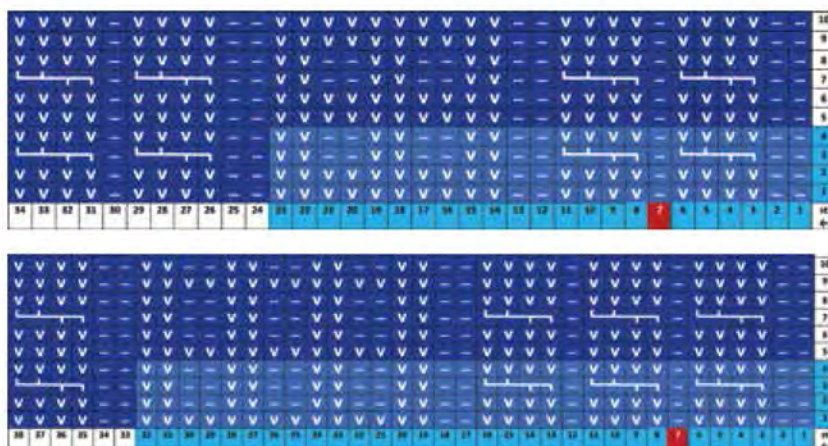
HOOGTE TOT ARMSGAT EXCL.

BOORD: 34 cm

MOUWLENGTE EXCL. BOORD: 34 cm

POLSWIJDTE: ca. 16 cm

BOORDEN: naar eigen voorkeur 4-6 cm

Benodigdheden

∞ ca. 300 gr Lopi, donkerblauw 0034
(50 gr = ca. 150 m)

∞ rondbreinld nr. 2,5 en 3

∞ nld met knop nr. 3

∞ kabelnld

STEKENPROEF: 27 st en 37 nld op nld 3 = $10 \times 10 \text{ cm}$

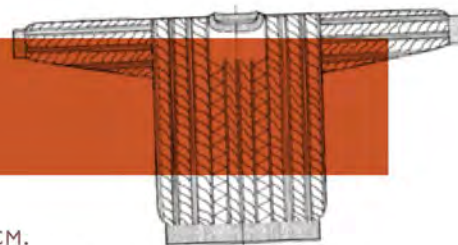
BOORD: 1 r, 1 av

100 DETAIL VAN AFB. 99

TRUI KATWIJK 3

BORSTOMVANG $96 \text{ cm} + 6 \text{ cm} = 102 \text{ cm}$, TOTALE HOOGTE TRUI 68-70 CM.

Brei eerst een stekenproef, eventueel op verschillende naalddiktes! Een visserstrui mag niet te los gebreid zijn. Volg de teltekening voor het motief en pas dat aan in de breedte en/of hoogte aan jouw maat, het gekozen materiaal en je stekenproef. Volg de algemene werkbeschrijving van een visserstrui op blz. 54-55 en pas die aan naar bevinding.

Maten

BREEDTE: $2 \times 51 = 102 \text{ cm}$

SCHOUDERS: 16,5 cm

HALS: 18 cm

HALSDIEPTE: 5-6 cm

ARMSGATHOOGTE: 22-23 cm

HOOGTE TOT ARMSGAT EXCL. BOORD: 41-42 cm

MOUWLENGTE EXCL. BOORD: 43 cm

POLSWIJDTE: ca. 23 cm

BOORDEN: naar eigen voorkeur 5-8 cm

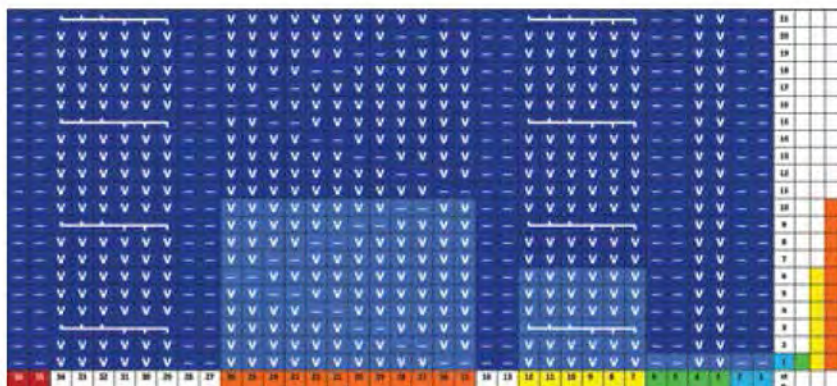
Benodigdheden

- ∞ ca. 850 gr Lang Thema Nuova, grijsblauw 0034 (100 gr = ca. 118 m)
- ∞ rondbreinld nr. 3,5 en 4
- ∞ nld met knop nr. 4
- ∞ kabelnld

STEKENPROEF: 23 st en 32 nld op

nld 4 = $10 \times 10 \text{ cm}$

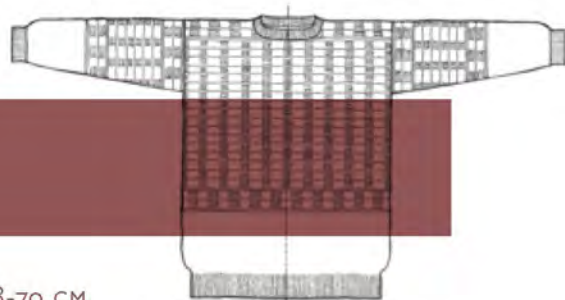
BOORD: 1 r, 1 av

111 GERRIT KUYT, CA. 1900. COLLECTIE KATWIJKS MUSEUM

TRUI OUDDORP 2

BORSTOMVANG $98 \text{ cm} + 6 \text{ cm} = 104 \text{ cm}$, TOTALE HOOGTE TRUI 68-70 cm

Brei eerst een stekenproef, eventueel op verschillende naalddiktes! Een vissertrui mag niet te los gebreid zijn. Volg de teltekening voor het motief en pas dat aan in de breedte en/of hoogte aan jouw maat, het gekozen materiaal en je stekenproef. Volg de algemene werkbeschrijving van een vissertrui op blz. 54-55 en pas die aan naar bevinding.

Maten

BREEDTE: $2 \times 52 = 104 \text{ cm}$

SCHOUDERS: 16,5 cm

HALS: 18 cm

HALSDIEPTE: 6-7 cm

ARMSGATHOOGTE: 22-23 cm

HOOGTE TOT ARMSGAT EXCL. BOORD: 41 cm

MOUWLENGTE EXCL. BOORD: 43 cm

POLSWIJDTE: ca. 23 cm

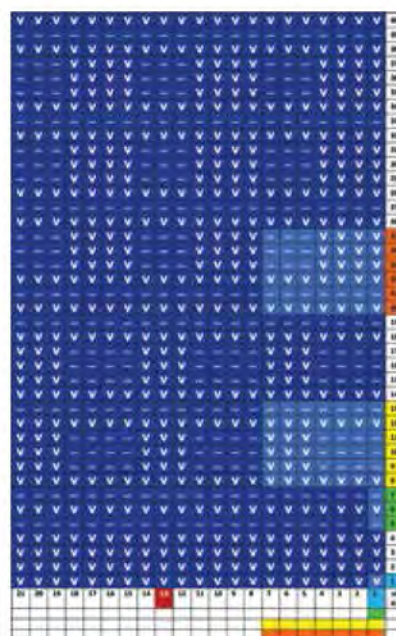
BOORDEN: naar eigen voorkeur 5-8 cm

Benodigdheden

- ∞ 850 gr Scheepjeswol Zuiderzee, naturel (100 gr = ca. 85 m)
- ∞ rondbreinld nr. 3 en 3,5
- ∞ nld met knop nr. 3,5

STEKENPROEF: 21 st en 30 nld op nld 3,5 = $10 \times 10 \text{ cm}$

BOORD: 1 r, 1 av

139 VISSER UIT
OUDDORP,
CA. 1900.
GEPUBLICEERD MET
TOESTEMMING VAN
MEVROUW LEENTJE
TANIS-REDERT UIT
GOEDEREDE-
HAVENHOOFD
EN MEVROUW
GIELTJE GROENEN-
DIJK-MOERKERKE
UIT GOEDEREDE.
(RECHTS)

TRUI VLAARDINGEN 6

BORSTOMVANG 100 CM + 6 CM = 106 CM, TOTALE HOOGTE TRUI 68-70 CM

Brei eerst een stekenproef, eventueel op verschillende naalddiktes! Een visserstrui mag niet te los gebreid zijn. Volg de teltekening voor het motief en pas dat aan in de breedte en/of hoogte aan jouw maat, het gekozen materiaal en je stekenproef. Volg de algemene werkbeschrijving van een visserstrui op blz. 54-55 en pas die aan naar bevinding. Direct na de boord ca. 10 cm tricot breien en daarna motieven 6, 12, 2, 9, 15 en 6 breien volgens teltekening en schetstekening. Tussenribbels 1 nld av, 2 nld r, 1 nld av. Gebruik voor de mouwen motief 5, 16 en 12.

Maten

BREEDTE: $2 \times 53 = 106$ cm

SCHOUDERS: 17,5 cm

HALS: 18 cm

HALSDIEPTE: 6-7 cm

ARMSGATHOOGTE: 23-24 cm

HOOGTE TOT ARMSGAT EXCL. BOORD: 41 cm

MOUWLENGTE EXCL. BOORD: 43 cm

POLSWIJDTE: ca. 23 cm

BOORDEN: naar eigen voorkeur 5-8 cm

Benodigheden

- ∞ 800 gr Scheepjes donna, grijs
(50 gr = ca. 112 m)
- ∞ rondbreinld nr. 3 en 3,5
- ∞ nld met knop nr. 3,5

STEKENPROEF: 26 st en 32 nld op nld 3,5
= 10 x 10 cm

BOORD: 2 r, 2 av

126 VLAARDINGSE
VISSER BOELE, CA. 1910.
COLLECTIE STADSARCHIEF
VLAARDINGEN

VISSERSTRUEN 2

Tussen circa 1875 en 1950 droegen Nederlandse vissers truien met patronen van rechte en ave-rechte steken en hier en daar een kabel. Naar aanleiding van het boek *Visserstruien*, verschenen in september 2013, de lezingen en de rondreizende tentoonstelling van de opnieuw gebreide truien, zijn velen met een hernieuwde interesse in archieven en fotoalbums gedoken en ontdekten daar nog meer oude foto's van vissers in truien. Genoeg om nog een boek te vullen: *Visserstruien 2*.

Behalve uit eerder beschreven Nederlandse vissersplaatsen, zijn uit 15 nieuwe plaatsen in de kustgebieden en langs de grote rivieren oude foto's met verrassende en niet eerder ontdekte truien tevoorschijn gekomen.

Die speurtocht leverde 65 verschillende truien op, die van breischema's en schetsen zijn voorzien. Ze zijn gebreid met moderne garens om de patronen als erfgoed levend te houden en als voorbeeld hoe je dat zelf zou kunnen doen. Ter inspiratie en om de visserstruien *fashionable* te maken zijn motieven en patronen verwerkt in enkele hedendaagse ontwerpen.

De truien zijn onlosmakelijk verbonden met het leven van de vissers. In het boek wordt de teelt, de reizen naar de visgronden, beschreven, wat de visser bij zich had, wat hij at en wat hij aan boord deed als het windstil was. Een andere historische invalshoek is het contact met de Engelse en Schotse vissers, hoe ze naar de *Dutch* keken als die in Engeland en Schotland aan wal gingen en hoe men daar niet goed begreep waarom de Nederlanders zo succesvol waren in de haringvangst. Kortom, een boek voor iedereen die in ons erfgoed is geïnteresseerd en voor breisters die iets typisch Nederlands willen breien!

WWW.FORTEUITGEVERS.NL

ISBN 978-94-6250-019-8

